

Dobri kokoni so, kateri so zhversti in terdi, in ko jih potreseš, ragljajo. Slabi pa tišči, kateri so mehki, nedodelani in dvojzški. Zhervi vzhafi, ki sazhnó shido delati, poginejo, preden jo dodelajo. Vzhafi dva zherva en kokon delata in taka shida je slo smedena, in se sató rada terga, in ni enakogladka. Tudi se morajo vmasani kokoni posebej djati;

2. morash vediti, de se shida pod 7 niti ne prodá, torej je tréba 7, 8, 10 ali 12 kokonov sa eno nit vkup motati. Od kolikor kokonov fi sazhel, po toliko jih smirej sa eno nit jemlji, de bo shida vsa enako debela in gladka;

3. preden sazhneš odvijati, je tréba od kokonov bavelo obrati, in to she takrat, ko jo pervizh obirash, preden zherve misliš v kokonih pomoriti.

Odvíja pa se shida takó. V kotel vréle vodé, pod katerim se védno kuri, de voda smirej vrozha oftane, se nékaj kokonov dene in se od kazih 7, 8, 10 ali 12 kokonov nitke vsamejo in vkup sa eno nit na motovilze snujejo; od belih kokonov posebej, od drusih pa spet posebej, in se shtrene potlej kmalo na solnze ali na gorko vsak sebi denejo, de se dobro posufhe. To se takó dolgo dela, de so vsi kokoni isnovani. S flabo shido se potlej spet ravno tako ravná, flabi kokoni se ravno takó kakor dobri isnujejo. Mokro shido na kupi imeti strohni.

b) Kakó se isnovana shida v shtrenah hrani.

Isnována in dobro posufhena shida v shtrenah se ali prezej prodá, zhe je kúp po volji, zhe pa ne, se hrani, de se drujikrat drajšhi prodá.

Hraniti pa se mora v suhim zhednim kraji, v suhi skrinji in v suhi kamri, ali pa kje drugej, de prah do nje ne pride, de je mokrota ne spridi, de je misli ne pogerdobé ali ne isgrisljajo, in de fizer kaj fhkode ne terpí, in se prodá kadar je kup bolj po volji. Slaba shida pa se mora posebej djati.

Bavela in druga flabeji shida se ali posebej prodá, ali pa se sa nogovize ali sa drugo obleko spréde, ali sa dobre, mehke, lahke in gorke odeje i. t. d. oberne.

J. S.

Od sarajanja in mnoshenja novih fadnih plemen.

Pred vezh létmi so uzheni moshje zhudno perkasen svedili in veliko fkrivnost sposnali, de namrezh, kakor pri vfi shivali, šta tudi pri vfi rastljini, to je pri vfm kar is korenine raste, po dva spóla: samez in samiza. Pri shivalih šta spola tako odlozhena, de sledni posebej in sa-se shivi. Tudi pri nekterih rastljinah se to najde; tako so ene lorberjove ali figove drevéla goli samzi, druge pa gole ali zhište samize; pri konopljah, hmélu, in shpinazhi so ene štebliza samzi, druge pa samize; pri jagodah

so ene korenine samzi, druge samize. De taki samzi nobeniga sadu ne dajo, je vfm vertnarjem vedno snano. — Šo druge rastljine, pri katerih šta spola tudi dobro odlozhena, pa vender oba, samez in samiza, se snajdetana enimu in ravno tištimu šteblu; tako so pri dinjah, buzah, kumarah in pri vfi rastljinah, ki so tega plemena, ene zvetlize zhišči samzi, druge zhište samize; turfhizhni lat ali klas (krish) je samez, lasza pa, ki se spodaj is klasu ob zvetenju perkashejo, flishijo k samizhni pripravi; per léski, oréhu, hraštu in koštanju so tako imenovani brenklji ali janzhiki samzi, samize pa so drugej na vejizah in druge podobe. — Nar vezh plemen je pa tazih drevé, sélish in tráv, de šta oba spóla v eni zvetlizi, kakor pri jabelkah, hrúshkah, zhefhnjeh, breskvah, fljivah i. t. d. Na té rezhi uzheni moshje, k se sélisharji (botanikarji) imenujejo, so k loshefshimu dopovedanju in rasumu med seboj po téh raslozhkih in po shtevilu samzhikov in samizhiz v eni zvetlizi vse rastljine v nektore réde, shlahte in rodovine spravili ali sverstili, in shtevilo sdaj snanih rastljivnih plemenov séshe bliso do 100,000! v katerim shtevilu pa je, postavim: jabelko, ali hrushka, ali vinska terta li sa edino pleme poterjeno.

Ob zvetenju, kadar se ima sadje sarájati, se prikashe na samzhikih prah, k se zvetni ali sárodni prah imenúje. Ko zvetézhó lésko, ali zvetezhó turfhizhno šteblo dregneš, boš vidil zéle oblazhizhe zvetniga prahu doli padati. Ni ga samzhniga zvétya bres sárodniga prahu, zhe ga ravno s svojimi preflabimi ozhmi vselej viditi ne samremo. Vfi tovorizhi, ktere zhebéle okoli léta na sadnjih noshizah sa rejo svojih zhervizhev v panje snafhajo, so li zhišči zvetni práh. Zhebéla se v zvetlizo globoko sarine, de na nje dnu sladko mokroto polishe, med tem se s sárodnim praham oprashí, sletaje pa od ene zvetlize do druge práh s sprednjimi noshizami po sebi pobrishe, in ga kar je mogozhe vkup spravi, potem ga s frednjimi na sadne noshize pertisne. Na eni poti is panja sleté obiskuje zhebéliza le eniga plemena zvétye, in se vede, kakor de bi to pot nobene druge zvetlizhize ne vidila; sna biti, de bi se sárodni práh vezhfortnih zvetliz ne sprijemaval. Kdor bi hotel zhebéle na njih pashti oblesovati, bi samogel v enim létu se isuzhiti, de bi vselej vedil is kakiga zvetja je zhebéla pri-nesla, sakaj tovorizhi so po raslozhkih zvétya, v farbi in v svoji svunanji podobi tudi možno raslozheni; nar bolj beli tovorizhi, kar je nam snano, so is koštanja in nar vezhi is flibovne.

(Konez fledí.)

Štrafhni naflédki krive perfége.

Gospod dohtar Dolezalek, vodja flepogojivnice v Péshthu na Ogerfkim so na slednji pergodek v „péshtnih“ novizah povédali, kateri je, defiravno shalošten, potreben povfod osnanjen biti. Takó povedó:

Šinu nekiga uboshniga kmetovavza is K. v Komorenfki stolnizi, ki je bil od rojstva flép, je imela pred if-hodam is flepogojivnize od umetniga sdravnika v letu 1838 mréna is ozhi vséta biti, kir me je sdravnik sagotóvil, de se fantu tako sa smiram pomagati samóre. Fant se je pa tega sdravljenja branil, bres de bi bil usrok povedal, in je flép domu fhel. Vezhkrat fim njegove starifhe opominjal, de naj fanta v méstu perpeljejo, de bo pogléd sadóbil; pa tudi oni fo se vftavljali. Kir me je pa sdravnik sagotóvil, de samóre to délo frezhno opraviti, in fantu k vidu pomagati, se tedaj obernem do gosp. fajmosfhtra, po katerih ljudoljubnim persadevanju fo starifhi v to sdravljenje dovoljili, in perpeljejo fanta, takrat 19 lét stariga, v méstu.

Defravno vsak flépiz ferzhno shelji pogléd sadobiti, in velizhaftno ftvarjenje premodriga Štvarnika glédati, in vefeljiti se ga, je vender le ta fant nékak posében ftрах obzhutil, ko fim mu sa refnizo pravil, de bo vid sadóbil. Po dolгим in prijasnim sprafhevanju smo fhe le isvír njegoviga nevganljiviga ftрахu svedili. K nashimu nar vezhimu zhudu je povédal, de se to sdravljenje nad njim nemore po frézhi isiti; in zhe se tudi po frézhi iside ne bo sa-nj nobena dobróta, in de jim sato tudi nobene hvále fkasati ne bo mógel. Dobro namrezh vé, de bo mógel potlej bersh umréti, kir je njegov déd enkrat po krivim perfégel, rekózh: „Ako refnize ne govorim, naj bojo vfi móji vnuki flepi;“ sato je on, in fhe troje njegovih bratov in fester flepótno rojenih, in de po tem takim nemóre ne on, ne njegovi starifhi v sdravljenje pervoljiti. Vender smo ga pregovorili, de fi je dal mréno is ozhi potegniti, kar se je vse prav po frézhi isfhlo. Kdo samóre obzhutljeje isrezhi, ki jih je novovidiz imel, in tudi mi —, ko je od sdravnika k nam vidijozh perfhel! — Pa per vfih tih neisrezhenih obzhutljelijh, de je videl, ni premógel ftрахu pred blishno smertjo savolj dédove krive perfege is svojih misel isgnati. Po velikih in shivih tolashbah smo ga starifhem nasaj poshlali, kamur je fhel prav vefel; tode réf ni dolgo vshival tega vefelja, kir je kmalo potem domá sa grisho umerl! Njegovi starifhi fo bili sato neutolashljivi, kir fo terdno verovali, de je njegova smert nastopik dédove krive perfege.

Po tém fim poprafhal savolj té rezhi evangelifhkiga fajmosfhtra v R., kateri fo mi tako le sprizhali: Ta krivoperfeshnik is vafi K. v Komorenfki stolnizi domá, je, ko gospodar vafhke kerzhme od kerzhmarize I. I. po pošavljenih zhash fкупshino prejemal, pa per oblétnimu razhunu je tajil, de ni toliko od nje prejél, kolikor je óna terdila, de mu je sdájala, in je v hifhi fofefkniga fodnika v letu 1819 klezhé perfégel „de naj mu Bog odvsame vef blagoflóv in naj njegovi vnuki nikoli fvetlóbe ne vidijo, ako on refnize ne govori.“ Té perfege ne prizhajo le podpisane prizhe, temuzh tudi veliko drusih mosh, ki fo bili sráven in fo jo flifhali.

Ta krivoperfeshnik je bil kmetovávez v K. in je imel veliko in lepo premoshenje, ktero je pa po ftorjeni krivi perfege hitro — hitro raspadalo, in po njegovi smerti je perfhla njegova semlja ptujzam v róke. Pred 16 léti je umerl, in je sapustil dva fina in dve hzheri. Štarejshi fin, ozha sgorej imenovana fleporójenja, je bil na ozhetovim domu, in je imel petéro otrók, smed katerih je bilo zhvetéro flepo rojenih. Shivita fhe famo dva fanta; eden flép, ki je 19 lét star, kteriga starifhi ne dajo nikakor ne od febe, in drugi je 8 lét star, ki pa vidi, in v

fholo hodi. Tukej se móra pa to posebno vediti, de ta fin, ki vidi, ni bil v ozhetovi, ali dedovi hifhi rojen, temuzh v ptuji, ker starifhi nifo hoteli vezh v nji prebivati; preprizhani namrezh fo bili, de v nji savolj krive perfege boshje prekletstvo ftanuje. — Toliko dam po svoji vésti in vednosti na snanje, in sheljim, de bi ta shaloftni pergodek vse, kateri ga svedó, s boshjim ftрахom napolnil.

(Poleg zhafofpa: »Katholische Stimmen« 1843).

J. K.

Ogenj v Mednim.

Po nozhi od 27. do 28. pretezheniga mesza je v Mednim, neki vafi poldrugo uro od Ljubljane, na veliki zefti proti Krajnju, devétero kmetijfkih pohifhtev pogorélo.

Šhkoda je velika; nar shaloftnejshi je pa, de je v temu ognju dvoje ljudi kenez vselo; vdova namrezh s finam je hotla svoje goveda v hlevu ognju otéti, ktere fta tudi s veliko filo otéla, tode mater ogenj v hlevu prehitil, in na méstu sgoril, fin je pa komej ognju is hleva odfhel, ali neisrezhenopezhen, je zhes dve uri potém shaloftno umerl.

Prav slo se bodo nashih bravzi sazhudili flifhati, de ni bil nobeden od vfih devét pogorélzov savarvan (afekuriran)! Ta nefrezha bi se pazh lahko boshja kasen ali fhtrafinga prevelike sanikernosti teh ljudi imenovala, in fkorej bi djál, de ga pogorélzi ne saflushijo ufmiljenja v svoji nefrezhi nikoder, sato, kir fo fami dobroto, ktero jim bratovfhnja f. Florijana vsehkosi delí, od febe odvernili.

Kako vfhezhno bi bilo sdaj vfm pogorélzam povernilo, ktéro bi jim drushba f. Florijana, to nefrezho svediti, urno sa ognjeno fhkodo podelila.

Naj vam bodo nefrezhni Mednijani vfm, ki nifte fhe v bratovfhnji f. Florijana veliki svarivni isgled! — Zhe nashim nagovoram ne verjamete, naj vaf faj nefrezha in nadloga nesavarvanih pogorélzov h perftopu te bratovfhnje spodbode.

Kratkozhafnize.

(Nekimu grajfhaku), ki je bil slo sadolshen, pravi njegov prijatel: „Zhuditi se Njim moram, de morejo fhe mirno fpati.“ „Ó kaj bo to“ — mu olikan dolshnik odgovoril — „jeft se pa fhe bolj zhes to zhudim, kakó morejo le moji pofojvávzi mirno fpati.“ —

(Na fomnju) nekdó kupi kónja s tem perftavkam, de mora biti bres vse napáke (falerja). — Drusiga dne ga she nasaj prijesdi in prodajávzu rezhe, de je konj na defno okó flép! — „E ja!“ — mu prodajávez odmaje in pravi: „Prijatel, kaj ne vesh, de to ni nobena napáka; ampak le nefrezha sa konja!“

(Popótnik) je v neki goftivnizi zhes nozh oftal, kjer pa nemore savoljo preveliziga fhuma pivzov kar ozhèfa ftifniti. Vftane ter pride is gorne hifhe v fpilnizo, in rezhe kerzhmarju: „Ljubi moj ozha! sbudite me, sbudite jutro prav sgodaj; po poti gredé fim jih sgubil 200 goldinarjev, rad bi jih najdel, jih pojdem ifkati nasaj.“ — Pivzi to flifhati fi pomignejo in se poberéjo vfi po verfti od ondot, denarjev ifkati. In nash popótnik se pa mirno bres fkerbi sopet spat podá.

(Neki perléten neoshenenez) da eniga dne svoji hifhni sa navádno potrebo 11 funtov govejiga mesá. — Ali, kakor se doftikrat rado sgodí, kader prave gospodine per hifhi ni; lih táka se tudi tému famoglávzu póje. Le sa svojo mavho